

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnštvo in ekspedijla v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 68.

V Ljubljani, v soboto 26. marca 1898.

Letnik XXVI

Državni zbor.

Dunaj, 25. marca.

Opozicija ali obstrukcija?

Avstrija je znana kot dežela čudes in nepričakovanih dogodkov. V zbornici je mnogim, osobito galeriji naravnost dolg čas po lanskim predstavah volje menažerije. Schönerer kuha srd, ker opozicijske nemške stranke ne odobrujejo njegovih surovih vzlikov; Wolf je poparjen, ker več ne vlečejo njegove barlekinade. Celo vedno živahni in veseli Gückner letos ne vzbuja pozornosti. Tudi socialni demokratje se ne upajo pričeti, ker bi sicer svojim volivcem ne mogli dokazovati, da druge stranke ničesa ne storé za delavsko ljudstvo.

Ja vendar se ni jasno nad zbornico, ni še določeno politično vreme prihodnjih dni in mesecev. Ali prevlečejo obnebe megle in vođeni oblaki stvarne opozicije ali nastane zopet vihar divje obstrukcije z bliskom, točo in strelo?

Wolf stresa svojo grivo, zelena jeza razlita mu je po strastnem obrazu, nemiren lazi od klopi do klopi, da bi vzbudil otrpnele moči. Nervozen suče si brke ter prelistuje svoje zapisnike. Prsti ga srbé, duša mu je žejna nepokoja, hvale in slave. Srpe poglede meče na bivše svoje sobojevnike za zapuščeno mater Germanijo. Ne more se vzdržati. Aut — aut. Ali slavna zmaga na bojišču proti barbarom in državi ali častna smrt. V zbornici, javno pred svetom Wolf zakliče levičarjem, da so vladni strežaji. Isto ponavlja v svojem listu ter preti nemškim naprednjakom in ljudski stranki, da jih bode strla nemškega ljudstva nevolja in jeza, ako ne prično obstrukcije proti »državnim zločincem« in vladi.

V včerajšnji seji je dr. Steinwender v imenu nemške ljudske stranke tolažil Wolfa, da ni še zaspala nemška zavest, da ni še zakopano orožje obstrukcije in da se bliža neizogibna katastrofa, ako vlada ne prekliče zadnjih jezikovnih naredeb za Česko in Moravsko. Dr. Steinwender je

v debati o vladni izjavi včeraj odkrito in brez ovinov povedal vladi, da levica ne dovoli ne vojaških novincev, ne proračuna, ne ogerske nagodbe, sploh ničesa ne, česar potrebuje država, ako vlada ne prizna predprav nemškega naroda. Vođja koroških Nemcev je stavil vladi ultimatum, da v 14 dneh pové, kako hoče rešiti jezikovno vprašanje, ali pa se zopet prične divji ples v zbornici.

To je dovolj jasno. Vsak dan se lahko prične glasovanje po imenih o glasovanju po imenih. Raznih predlogov je predloženih že do 200; s temi more levica preprečiti nagodbo in proračun, vlada in večina bi si ne mogli pomagati, državni stroj bi moral obstati.

Ali bodo zmagale državne koristi ali slepa domišljavost? Ali bodo Nemci se v pravem času uvideli, da bode le Mažar imel koristi od narodnih bojov v Avstriji? O tem danes soditi, bi bilo prerano.

Baron Dipauli.

Govor vođitelja katoliške ljudske stranke, ki je včeraj za Steinwenderjem prišel na vrsto, je velikega pomena, dosegel je skoraj gotovo vrhunec v tej debati o vladni nejasni izjavi ter primoral vlado, da bode v nadaljni debati jasneje označila svoje stališče ter razvila program, ako ga sploh ima. Samo pravičnost do vseh narodov, red in avtoriteta — to ni še program za bodočnost in ne more biti z ozirom na zmedene politične razmere in vsestranski propad produktivnih stanov.

Opravičeno je torej baron Dipauli zahteval od nove vlade, naj pove, kako hoče izvrševati svoje posle in kje ima svojo večino. Nagodba z Ogersko je sicer nujna potreba, toda za krivično nagodbo vlada gotovo ne dobi večine, ker že danes je mažarski vpliv mnogo prevelik na škodo tostranski državni polovici.

Glede jezikovnih naredeb izjavi Dipauli, da je bil in je proti tema naredbama, ker sta bili izdani ob neugodnem času, ko se je nemški narod na Češkem vsled prodiranja slovanskega življa na političnem in gospodarskem polju moral bati za svojo bodočnost. Vendar pa jih vlada ni mogla

in jih sedaj ne more preklicati, dokler nima nadomestila. Zato je govornik v imenu svoje stranke nasvetoval odsek, ki naj bi na podlagi raznih predlogov sestavil primeren jezikovni zakon. Nikakor pa ni mogla njegova stranka podpirati ministerske zatožbe, kajti vlada ni mogla dopuščati protiavstrijskih demonstracij.

Da so Nemci v Avstriji zgubili svojo hegemonijo, k temu je več pripomogel nemški liberalizem, kakor pa Slovani sami. Da na Češkem nedostaje nemških duhovnikov, to je krivda v prvi vrsti nemškega liberalizma, ki vsakega psuje kot brezdomovince, kdor ž njim ne trobi v isti rog. (Živahno odobravanje.) Politični liberalizem je nemštvu odtujil nemško-katoliško prebivalstvo v planinskih deželah.

Avstrija ni ne nemška, ne slovanska, temveč avstrijska država. Zgodovinske razmere in monarhija so združile različne narode v skupno državo. Ako zanikate to zgodovinsko dejstvo, razrušite Avstrijo. V Avstriji je odločevala ustavoverna stranka, in danes vsi poznamo njene napake in pregrehe. Da bi si ohranila svoje gospodarstvo, je prijenjala mnogo Mažarom, dobro vedoč, da si politično svobodo morejo izkoristiti tudi Slovani. (Pritrjevanje na desnici. To naj si zapomnijo naši domači prijatelji nemškega veleposestva. Op. por.) Kdor hoče, da Avstrija prospeva, mora želiti spravo in mir mej narodi. In to je mogoče, ako se zahteve ne pretiravajo. Sprava pa je potrebna tudi z ozirom na položaj trgovine, industrije in poljedelstva. Avstrija nima v Evropi v gospodarskem in trgovinskem oziru istega vpliva, ki bi ga mogla imeti. Torej pogumno na noge! Naredimo in sklenimo pošteno spravo, da moremo pospeševati tudi gospodarski razvoj. Še vedno velja pregovor: Primum vivere, deinde philosophare. (Živahna pohvala.)

Dipauli je torej izjavil, da vstraja s svojo stranko pri desnici, pridržujoč si prosto roko v

LISTEK.

Pomladni glasovi.

V zadnji čas nastopati so začela pri nas v Avstriji ministerstva nekako z letnimi časi. Jesen vzela je Badenija, zima dala in pokopala je Gautscha in pomlad prinesla je Thuna. Ako pojde tako dalje, ni se bati, da ne bi prišli na vrsto vsi oni parlamentarci in izvenparlamentarci, kateri čutijo v sebi poklic do ministrovanja, kateri poklic je, kakor se obče zatrjuje, ne le prijeten, temuč tudi koristen, toda mora porabiti silno hitro telesne in duševne moči človeške, ker tako naglo pelje v penzijo. V ministerskem stanu pridobi si torej državljan v najkrajšem času, včasih v par mesecih, toliko zaslug za državo, da je vreden postati pritanejec moderne države, penzionist.

Novo ministerstvo pridobilo si je prvo zaslugo s programom, ki ga je ministerski predsednik v ponedeljek naznanil državnemu zboru. Programi

ministerstev so poleg smodnika, dinamita i. t. d. zelo nevarne reči. Primerjal bi jih tisti glasoviti zagrneni sajiški podobi, katere ni smel odgrniti zemljan, kajti kedor jo je odgrnil, da jo pogleda, padel je in ni vstal nikdar več. Razložek je samo ta, da pade, ako parlament odgrne ministerski program in ga pogledati skuša natančno, po navadi ministerstvo, ne pa zvedavi gledalec.

Tako zagrnen, kakor je program sedanjega ministerstva, pa še ni bil, kakor zagotavljajo vse stranke, z lepa kateri. Krčevito se trudijo stranke, da ga odgrnejo, in tako pozabile so stranke opozicije, kakor je videti, celo na obstrukcijo. Ta ugodni trenutek porabil je državni zbor, da je volil predsedstvo in začel delovanje, kar je Schönererja in Wolfa tako osupnilo, da je prvi zbolel, drugi pa, kar je še veliko bolj čudno, obmolknil.

Tako je opravičeno upanje, da bode redno deloval naš državni zbor, in uže se strahom poprašujejo previdni gospodarji mej volilci, kako nagodbo bodo sklenili naši državni očetje z Ogrsko.

Poprašujejo se, ali bodejo naši poslanci prijenljivi ministerstvu nasproti, ali neizprosní, trdi, možje jekleni. Tako prijenljivost je sicer ministerstvo pripravljeno poplačati, samo, da jo ministerstvo plačuje le z obljubami, ki so, kakor znano, po ceni, volilci jo morajo pa potem plačevati, žal, z denarjem.

Tega blaga pa je v sedanjem času tako malo, dasi se vse peha za njim. Imenujejo ga sicer »ničmurni mamon«, toda častijo ga vsi in dandanes je zahteva časa: »Služi mamonu iz vsega srca, iz vse duše, z vsemi močmi in z vsem časom«. To je žalostna zapuščina gospodarskega liberalizma in njegovega gospodstva, katere zapuščine se sicer skušamo otresti, pa do danes, žal, zaman.

Denar pa je, kakor žid, ki nima domovine. Kaj njemu naša ljuba Avstrija in njene meje, le en skok in čeznje je. Zatorej naj bi skrbeli naši državni očetje, kedar bodejo sklepali nagodbo, da naučijo naš denar malo lokalnega patriotizma, da nam ne uide brzih nog na Ogrsko.

verskih in narodnih vprašanjih, in da želi rešitev jezikovnega vprašanja zakonitim putem. Kar se slednjega tiče, bilo bi res morda najbolje, da tudi desnica glasuje za stalni odsek, ki naj bi poskušal načrtati tak zakon na podlagi člena 19. drž. temelj. zakona. S tem bi desnica pokazala dobro voljo nasproti Nemcem. Danes niti ni govora o tem, ali sedanja zbornica v teh razmerah mora skleniti tak zakon. Znano je namreč, da Čehi in tudi Poljaki to pravico prisvajajo dež. zborom. Toda kaj naj porečemo Slovenci, Rusini in tudi Čehi v Šleziji in Moravi. Ako v načrtu zakona ne bi narodne manjšine dobile povoljne varnosti za svoj obstanek, no, potem je večina vedno gotovo proti zakonu. Za nas vsaj slabše ne more biti v tem slučaju. O tem naj bi razmišljali merodajni krogi.

Večerna seja.

Ob 5. uri se je seja nadaljevala, da je zbornica izvolila kvotno deputacijo in delegate. V kvotno deputacijo so bili izvoljeni: David vitez Abrahamowicz, dr. Ebenhoch, dr. Fort, H. Janda, vitez Jaworski, dr. Menger, Fr. Povše, baron Schwegel, dr. Steinwender in grof Karol Zedwitz.

V delegacijo so bili izvoljeni:

Za Češko: Aerenthal, Janda, Kaftan, Kramar, Mettal, Nitsche, Pacak, Pergelt, Schücker, Karol Zedwitz; namestnika: Udrzal, Peschka.

Za Dalmacijo: Dr. Bulat, namestnik Perić.

Za Galicijo: David Abrahamowicz, Barwinski, Chranowski, Dzieduszycki, Jaworski, Madeyski, Rutowski; namestnika Czeć in Lewicki.

Za Niže-Avstrijo: Axmann, Bielohlawek in Kienmann; namestnik Jax.

Za Gor.-Avstrijo: Hayden, Zaunegger, namestnik Plass.

Za Solnograško: Tusel, namestnik Hölzl.

Za Štajersko: Stürgh, Hohenburger, namestnik Wolfhardt.

Za Koroško: Tschernigg, namestnik Lemisch.

Za Kranjsko: Pogačnik, nam. dr. Ferjančič.

Za Bukovino: Wassilko, namestnik Winnicki.

Za Moravsko: Chiari, Stransky, Začek, Kúbeck; namestnika Götz in Vyhodil.

Za Šlezijo: Haase, namestnik Hofmann.

Za Tirolsko so se zjediniili Italijani in nemški liberalci ter zmagali z jednim glasom. Izvoljena sta: Bozzanella in Grabmayr; namestnik Panizza.

Za Predarelsko: Thurnher, namestnik Loser.

Istra: Bartoli, namestnik Rizzi.

Goriško: Verzeznassi, namestnik Zanetti.

Trst: Angeli, namestnik Mauroner.

Prihodnja seja v torek.

Proti Wolfu

sta se oglasila koncem seje poslanca Kaiser v imenu nemške ljudske in dr. Pergelt v imenu napredne stranke, češ, da nemška opozicija ne ustreza vladi, ako voli v delegacijo. Posebno odločno je Wolfa med glasnim odobravanjem zavračal Pergelt. Wolf se je potuhnil pred njim, nekoliko ugovarjal, sploh pa stisnil rep. To pokoro Wolfu vsakdo privoščil.

Razširjenje volilne pravice.

(Govoril posl. Kalan v deželni zboru kranjskem.)

(Po stenografičnem zapisniku.)

Visoki zbor! Stvar, o kateri razpravljamo v tako pozni uri je zelo važna in ravnotako, kakor se godi današnjemu predlogu, da pride šele ob 11. uri ponoči na vrsto, ravnotako se godi tudi s stvarjo samo, namreč z razširjenjem volilne pravice na tiste slojeve, ki so od te pravice dosedaj bili izključeni. Zato dovolite, da prav v kratkih potezah načrtam svoje stališče glede razširjenja volilne pravice in opozarjam na to, za kaj se bomo jaz in ožji moji somišljeniki za danes zadovoljili s takim malenkostnim rezultatom, kakor se nam žalibog kaže v sklepih večine odseka za volilno reformo.

Letos ravno je preteklo 50 let, odkar obhajamo spomin, da so se tudi ljudstvu dale pravice govoriti o javnih zadevah države, ljudstvu, ki je poprej izključeno bilo od te pravice, in ljudstvu, ki plačuje krvni in denarni davek in je zato opravičeno, da govori o javnih zadevah kot faktor, ki je po svojih bremenih tudi merodaven. Zato ste si, gospoda moja, ko ste brali dnevnega reda današnje seje točko 8. »poročilo o preosnovi volilnega reda za deželni zbor Kranjske«, gotovo mislili, kdo ve s kako važnimi predlogi pride odsek za volilno reformo pred Vas, kdo ve, kako bistveno naj se premene določila obstoječega volilnega reda za deželni zbor in kdo ve, kako obširno se hoče postopati glede razširjenja volilne pravice na one slojeve prebivalstva, ki dosedaj niso imeli te pravice. Pa ako ste gospodje kaj takega pričakovali, ste se z menoj vred britko varali.

Glede na pozni čas ne bom navajal vzrokov, ki govore za razširjenje volilne pravice. Ti vzroki so vsem častitim gospodom popolnoma dobro znani in ni jih treba navajati v današnjih časih, ko se demokratični duh vedno bolj poprijema vseh slojev. Kapitalistični liberalizem, ki je zadnja desetletja tudi v naši državi vsekal velikanske rane državnemu telesu, na katerih vsi naši stanovi krvavijo, je kriv nesrečnih socialnih razmer današnjih, ki se kažejo v nezadovoljnosti raznih slojev in katere porabljajo zapeljivci v svojo brezvestno agitacijo in to je krivo, da se tako bujno razvija tista ideja, ki je Vam vsem dobro znana pod imenom socialne demokracije.

Jaz bi bil zadnji, gospoda moja, ki bi kar a priori hotel obsojati idejo socialne demokracije. Mnogo je zdravega jedra v tem toku, mnogo ima ta tok opravičenih vzrokov, katerih pa so se poprijeli brezvestni ljudje, da agitujejo za svoje namene, slepijo ljudstvo, mu delajo obljube, ki se nikdar ne bodo dale uresničiti, in razširjajo načela, s katerimi — to moram takoj in odločno izjaviti — se nikdar ne more sprijazniti pravi prijatelj ljudstva, ki ljudstvu resnico pove in pove tudi, koliko je mogoče doseči in v koliko je v interesu njegovem, da se doseže. Zato, gospoda moja, je tudi v pravih prijateljih ljudstva drug

tok navstal, tok krščanske demokracije in ta tok je povzročil duhovni vladar katoliške cerkve papež Leo XIII., on, ki se z visokega prestola doli kot namestnik Boga samega zaveda, da je oče in pastir vseh slojev človeških, tudi zaničevanih in tlačanih slojev, ki morajo živeti brez političnih pravic. On zlasti se je potegnil zanje in v krasnih besedah v okrožnici delavskih stanov naznanil svetu dolžnosti in pravice delavcev in povdarjal posebno, da gredo gospodarske in politične pravice, kakor vsem stanovom, tudi nižjim, delavskim stanovom, (Klici na levi: »Slava mu!«) in tako stojimo danes pred velikanskim vprašanjem, ki se ne razmotriva samo v naši zbornici, ampak v vseh parlamentih celega sveta.

Gospoda moja, že začetkom sem omenil, kaj je ta volilna reforma, katero nam danes podaja odsek za volilno reformo.

Reči moram, da tu v pravem pomenu besede pač ne more biti govora o volilni reformi, kajti kar visoka zbornica danes sklene, ne bo nobena preosnova volilnega reda, nobeno razširjenje volilne pravice, najmanj pa odstranjenje krivic, ki so na dnevnem redu v kronovini naši, ampak to je le majhna, neznatna sprememba načina volitvenega. Šlo se bo namreč samo za to, da na mesto indirektnih in javnih volitev vpeljemo direktne in tajne volitve, in to je pa tako malenkostna stvar, da zaradi tega pač ni bilo treba tolikega napora. Pa rekli nam bode morda, zakaj nismo več zahtevali? Mi smo nameravali in zahtevali v odseku najprej, da bi se v zakon sprejelo določilo glede splošnega volilnega razreda, ali precej smo se prepričali, da je stvar neizvedljiva, ker so zastopniki nemškega veleposestva izjavili, da nasprotujejo vsaki načelni spremembi obstoječega volilnega reda razun vpeljave direktnih in tajnih volitev, in tako smo bili stavljeni pred vprašanje, ali hočemo letos sploh kaj doseči ali nič. Mi smo hoteli po vzgledu drugih kronovin avstrijskih vpeljati splošni volilni razred, takozvano peto kurijo, v katerem bi bila zagotovljena volilna pravica vsem tistim 24 let starim avstrijskim državljanom, ki so samostojni in so doslej bili izključeni od volilne pravice, in sicer zagotovljena v tistih občinah, kjer stanujejo vsaj 6 mesecev pred dnem, ko je razpisana volitev. To našo zahtevo smo potem v odseku omejili in rekli, da hočemo staviti resolucijo, v kateri naj bi se deželni zbor načelno izrekel za splošni volilni razred, ali reklo se nam je: Ako bi jo tudi stavili, ne bode prodrli, in zastopniki veleposestva so zopet izjavili, da se posvetovanj o načelnih spremembah volilnega reda nečejo udeležiti, vsled česar je torej sploh sklepanje o volilni preosnovi popolnoma nemogoče. Vkljub temu moram pa vendar nekaj argumentov naštet, ki govorijo za to, da smo mi opravičeni kot zastopniki ljudstva gledati na to, da tudi oni slojevi pridejo do volilne pravice, ki so dosedaj bili brezpravi, in sicer zato, ker nas k temu sili že državni zakon in ker sta državni zbor in presvetli naš vladar sam spoznala, da je treba, ako hočemo

Nansenovo potovanje na sever.

(Govoril kanonik J. Sušnik v katoliškem domu.)

(Dalje.)

Ker ladjin tir ni bil obrnjen proti tečaju, temveč je kazalo, da se led premika preko tečaja proti zapadu, se je jel Nansen resno baviti z mislijo, da bi ladijo zapustil in s psi in sanmi skušal prodirati naravnost proti severu. Da je bil ta načrt jako drzovit, se spozna iz tega, ker je moral ladijo stalno zapustiti in ni imel skoro nikakega upanja, da nazaj grede zopet nanjo naleti.

Ako se ladija po istem tiru dalje premika, pride s početkom prihodnjega leta do 83° sev. širjave. Od tam je do severnega tečaja 420 morskih milj (780 km). Ako se preide na dan 16 km, tedaj se pride na severni tečaj v 50 dnevih. Ker ni upati, da se na povratku zopet snide z ladijo, mu bode treba kreniti ali na Fran Josipovo deželo ali pa v Spicberge, do prve je pot dolga 913 km, do Špicbergov 1000 km. Vse popotovanje bi toraj utegnulo trajati okoli 110 dni. Ako se živež in primerne ladjice naložijo na sani in se vprežejo vanje psi, bi se dalo to popotovanje izvršiti. V slučaju skrajne potrebe bi se preživelo tudi še s pasjim mesom. Dolga zimska noč, ka-

tera je imela zopet kmalu nastati, bi se porabila v potrebne priprave za tako popotovanje.

Že po leti so izdelali na ladiji več manjših čolnov — kajak — kakoršne rabijo Eskimi. Seveda so bili ti čolniki veliko lažji. Sestavljeno je bilo namreč ohrodje čolna iz bambusovih palic, katere so prav lahke in zelo trde, čez to ohrodje je bilo napeto platno od jader, katero je bilo s stearinom napojeno in toraj za vodo nepredorno. Tak čolnik za jednega človeka je bil le 3-7 m. dolg, 73 cm. širok in 35 cm. globok in tudi na površju ves zadelan. Na sredi je imel toliko luknje, da je človek vanjo sedel, ter si s kužuhonino okrog pasu na gosto zabasal, da voda nikjer ni mogla v čoln. Enacih in nekoliko večjih kajakov za 2 osebi so imeli na ladiji že več izdelanih za slučaj, da bi se ladija v ledu ponesrečila in bi bilo potreba daleč po ledu peš popotovati in potem svoje popotovanje po morju nadaljevati proti domu.

Med enakimi pripravljanji je nastopila druga zimska noč na severu. Opravila, delo, zabava, dolg čas, mraz, vse je bilo isto, kot pretečeno zimo. Mnogo silnejše in nevarnejše pa je bilo gibanje in pritisk ledu. Sosebno okoli novega leta in prve dni januarja 1895 se je pritisk ledu

ponavljal s tako silo, kakor še nikdar poprej. Led je jel pokati in velikanski ledeni hrbet se je jel približevati ladiji ter ji žugal pogin. Tedaj so jeli naši popotniki že pripravljati se na osodepolni trenutek, da bo treba ladijo ostaviti. Vsi čolniki so bili prirejeni. Vsakreri mož je imel pripravljeno vrečo z živežem in obleko, da jo v slučaju skrajne sile zanesse v čoln in na led. Več plehastih posod s petrolejem je bilo pripravljenih, da jih vzamejo seboj. Mnogo živeža in druge priprave so raznesli na različna mesta na led, da bi bil vsaj jeden del rešen, ako se že drugo pozgubi. Več dnij ni nikdo obleke odložil, vsak čas pripravljen na odhod. Ledeni breg se je nakopičil prav do ladije, da je vse lesovje in tramovje pokalo in škripalo in nakopičeni led se je od vrha vsipal na ladijo; ladija se je močno nagnila na stran. Ti grozni prizori so se ponavljali skozi 14 dnij, potem se je pa zopet led pomiril, najopasnejše gruče ledu so odkopali in odsekali in krov zopet oprostili. Ladija je zopet mirno počivala med ledenimi skladi.

Odslej ni bilo nobenih tako silnih pojavov groznih naravnih sil. Živež in drugo blago so zložili na ladijo nazaj, katera jim je bila zopet varno zavetje.

(Dalje sledi.)

odstraniti nezadovoljnost v tistih slojih prebivalstva, ki so doslej prikrajšani bili glede volilne pravice, in ako hočemo nekoliko zaježiti tok socialne demokracije, dati tudi zastopnikom teh slojev priliko, da v javnih zastopih, v državnem zboru in v deželnih zborih dvigajo svoj glas kot izvoljeni poslanci za pravice onih, ki jih pošljejo v te zastope.

Torej to je prvi argument, ki govori za splošno volilno pravico tudi za deželne zборе, da se tako odpravi anomalija, ki bi tukaj nastala s tem, da bi dotični slojevi imeli pač volilno pravico za državni zbor, za deželni zbor pa ne, in res so se glede na to razmerje razni deželni zbori avstrijski že pečali z vprašanjem splošne volilne pravice in sicer so bili ravno tisti zbori, katerim se očita reakcionarstvo ali pa krščanski socializem, prvi, ki so vpeljali ta splošni volilni razred in s tem najprej ustregli željam ljudstva.

Gospôda moja, za tak zakon bi se morali vsi centralisti ogrevati, ki želijo, da se vse javno življenje osredotoči v državnem zboru, in za tak bi se morali ogrevati avtonomisti, ki morajo stati na tem stališču, da tisto, kar glede države, je tudi opravičeno glede posameznih kronovin, in ako vzamemo, kar se je govorilo in naglašalo v nekaterih deželnih zborih, zlasti v zadnjem času, da morebiti pridemo do časov, ko se zopet oživi oktoberska diploma, je mogoče, da bo potem popolnoma izključena peta kurija tudi od državno-zborskih volitev, ako bi namreč deželni zbori imeli pravico voliti državne poslance, in zato bi bilo prav, da bi tudi za ta slučaj deželni zbori skrbeli in tudi vpeljali splošni volilni razred.

Dalje, gospôda moja, moram reči, da je popolnoma opravičena zahteva po splošnem volilnem razredu glede na splošno šolsko omiko. Čim bolj pa se širi splošna omika, tembolj se ljudstvo zaveda svojih pravic in tembolj želi, da sme tudi govoriti v javnem življenju. In ljudstvo naše je razumno in ker nosi tudi teška bremena, je popolnoma opravičeno, ako se zaveda, da ima tudi nekaj pravic, in zato je prav, da se ljudski zastopniki na to ozirajo in po mogočnosti delajo na to, da se mu vrata v parlament odprejo. Dosedaj imajo volilno pravico le tisti, ki plačujejo gotovo svoto direktnega davka, in onim, ki volilne pravice nimajo, očita se, da je zato nimajo, ker direktnih davkov ne plačujejo.

Gospôda moja, vprašam Vas pa, ali indirektni davki tako malo veljajo in ali ni ravno naša zbornica klasična priča temu, koliko da donajajo indirektni davki? In zato pa bi bilo popolnoma opravičeno, da bi tudi zastopniki teh slojev imeli svoj glas v tej zbornici. In ako tudi ne govorim o indirektnih davkih, kaj pa krvni davek? Ali ta davek nič ne velja, ki spravlja zdravje v nevarnost in ki zahteva lahko žrtev življenja? Ali ni morda ta najtežavnejši davek edino že zadosten, da smejo na tej podlagi brezpravni slojevi zahtevati, da so zastopani v vsakem parlamentu?

To, gospôda moja, so poglobitve misli, ki so nas vodile — mislim, da ne more nikdo ugovarjati, da ne bi bile opravičene — ko smo v odseku zahtevali, da naj bi se, če je že nemogoče, takoj letos vsprejeti dotično določilo v zakon, vsaj v posebnem predlogu načelno izreklo za to, da se tudi za deželni zbor kranjski vpelje splošni volilni razred. Ali do takega sklepa, gospôda moja, ni prišlo in sicer zato ne, ker so se zastopniki nemškega veleposestva temu nasproti postavili in rekli, da ne privolijo v nobeno načelno spremembo volilnega reda. Gospôda moja, kdor ima take predprave, temu je lahko odgovoriti šč *z. z. z. z. z.* ... (Frenetično odobravanje in dolgotrajno ploskanje na levi in na galeriji).

Deželnega glavarja namestnik pl. Liechtenberg (pozvonil): »Bei der nächsten Aeussderung der Zuhörerschaft lasse ich die Gallerie räumen.

Posl. Kalan (nadaljuje): Ti gospodje lahko tako govorijo; toda ne že toliko, ker imajo take pravice, ampak, ker imajo take predprave, bili bi tembolj prvi poklicani privoščiti drugim, brezpravnim slojevem vsaj mrvice pravice. (Ponovljeno odobravanje na levi.) Iz tega ozira torej moram konstatirati, da vsled skrajno neumevnega stališča, katero so [z ozirom na ljudske pravice zastopali zastopniki nemškega veleposestva glede volilne reforme, nismo mogli priti do nobenega drugega sklepa, razun onega, katerega predlaga odsek za volilno reformo.

Kaj torej hočemo storiti? Jedinu prav bi bilo, da bi mi, ker predloga v ničemer ne ugaja vitalnim in bistvenim potrebam delujočih stanov, jednostavno rekli, da odklonimo sploh ves zakon. Ker je pa končno tudi vsaka drobtinica boljša, kakor nič, hočemo tudi mi biti za predlog, katerega je častiti gospod poročevalec stavil v imenu večine odseka za volilno reformo, vendar pa moramo, gospôda moja, vso odgovornost za to, da se letos ne doseže nobena volilna reforma, prepustiti zastopnikom nemškega veleposestva, ki so bili načelno proti vsaki volilni reformi in so s tem pokazali, da ne stojijo v kontaktu z ljudstvom, da ne poznajo razmer in potreb ljudstva, da pa hočejo na vsak način vzdržati svoje privilegije in vkljub temu, da zastopajo neznatno število volilcev, obdržati v monopolu vse svoje krivične predprave.

Gospôda moja, pozna je ura in teško je govorniku vzdržavati pozornost, toda, gospôda moja, še veliko poznejša je ura, da se že jedenkrat ugoditi zahtevi, katero opravičeno stavi na zakonodajnem zboru brezpravno ljudstvo, ki z nami vred teško dela, ki ima še težavnejše dolžnosti, kakor mi, in zato, ako je tudi pozna ura, je še poznejši, je zadnji čas, da zastopniki ljudstva ne preslišijo glasov dosedaj brezpravnih stanov, ki zahtevajo tudi za se pravico voliti in voljenim biti, glasov, ki se razlegajo od raznih stranij in hočejo, da se vsem onim, ki žrtvujejo delo svojih rok, svojo kri, svoje življenje za splošnost, dá tudi razmerno zastopstvo v zbornici. Zato pravim, dokler ne boste v tem oziru ugodili opravičenim željam brezpravnega ljudstva, toliko časa ne spolnite svoje dolžnosti, kajti dolžnost Vaša je, ustreči zahtevi brezpravnih slojev, ki imajo, tako kakor drugi stanovi, pravico sedeti v zakonodavnem zboru.

In zato moram jaz reči, akoravno se mi letos z ozirom na te razmere, v katerih živimo, pridružujemo predlogu častitega gospoda poročevalca, da to ni naša zadnja beseda, ampak le najminimnejši začetek volilne reforme, kakor si jo mislimo, v prihodnjem letu pa bomo z vso odločnostjo zahtevali, da se delo resno prične in da res pride iz zbornice volilna reforma, ki bo res kaj pravice prinesla brezpravnemu ljudstvu. (Živahno odobravanje in ploskanje na levi in na galeriji.)

Paberk iz „Kmetskega Lista“.

Iz Celovca, dne 23. marca.

Objavljali ste že razne »duhovitosti« najnovejše nemškutarske pokveke na slovenskem časnikarskem polju, imenovane »Kmetski List«. Označil se je tudi že namen, ki ga imajo nasprotniki z izdajo tega lista: S pomočjo slovenski pisanega a nemškega duha lista zatreti slovensko gibanje na Koroškem! Glavno orožje v tem jim je laž, nesramno obrekovanje in zavijanje, kakor dokazuje tudi najnovejša (3.) številka »Lisjaka«.

Obilo smeha so povzročili citati iz prejšnjih števil; naj podam jih še nekoliko iz zadnje, ker ne škoduje človeku, da se — zlasti v sedanjih resnih in žalostnih časih — nekoliko posmeje! Tarča, v katero mečejo ostrupene pušice svoje, je »slovenska klerikalna« stranka in »Mir«. Ta je vzrok vsem mogočim homatijam, ta vzrok, da se kmetom tako slabo godi, zato — le po stranki in njenem glasilu. Čujmo:

»Komaj da je »Kmetski list« še le dvakrat izhajal (!), napadel ga je »Mir« — in drugi klerikalni listi — slovenski in nemški — ter ga razdrahali — kakor — psi zajca. — Z različnimi psokami so nas »častili« — in na zadnje na prav »bistroumno« — »Lisjaka« — imenovali. — Šmo zadovoljni s tem naslovom; — po šegi »lisjaka« hočemo tedaj v njih »temne brloge« zlesti, tako dolgo da bode tudi tam jasno; naše nasprotnike bomo izpodili in se vtem smislu prizadevali, da njim ne bode zanaprej mogoče, naše kmete s hinavskimi obeti nalagati.«

To je pač grožnja, — samo, da se je tisti, katerim je namenjena, nočejo bati! »K. L.« na to našteva razne grehe, katere je po njegovi sodbi izvršila »klerikalna« stranka. Našli smo jih že stokrat po liberalnih listih; ravno tolikokrat so se vsa ta očitanja zavrnila, a našim poštenjakom je le dobro došlo to »mastno blago«, saj: »nichts ist so dum, dass es nicht finde sein Publicum«.

To velja i o sledečih krepkih »schlagerjih«: »Da klerikalci resnico ne spoštujejo, kedar je bolje všečo za njih namene, je znano. Zatožu-

jejo svoje politične nasprotnike na vse mogoče viže, skoz časnike, brezimnične dopise na sodnije in urade, ter druge zvižaje. Saj imajo Jezuiti prebrisano geslo: »Namen posvečuje pomago.« (!!) Če se na to mero nasprotnik z bodi še tako grdimi, nesramnimi rečmi napada in preganja, ni greh, kajti namen je: »Naj pogine, ker naši moči nasprotuje.«

A pod članek s tako vsebino drznil se je člankar zapisati znani stavek: »Diligite veritatem, filiam Dei!« Zlobnost navedenih lažij je očitvidna. — »Lisjak« sanjari celo, da se ga bojimo, naš »Mir« je prekrstil v »Prepir« ter prorokuje:

»Moč klerikalna je v nevarnosti, oblast, ki jo skrivate pod lepo besedo »vera«, če ravno vi sami nemate prave pobožne vere. Klerikalci ste, bojite se resnice, mi pa Vam tega ne zamerimo, saj se morete borevati (sic!) za telesno Vašo blagostanje! — Ljudstvo pa hočete siloma poneumneti (!), da bi tako lahkeje vladali in se pri lakototrpečem (!) kmetu mastili. Dobro vemo, da nas pričakujejo še težave in preganjanje, a mi ne bomo vpešali in se borevali zato, da se ljudstvo duševno povzdigne ... Mavho ste odprli vi koroški klerikalci po Koroškem kmetu, požrljivo (!) se že steguje Vaša roka, da pobaše kmeta vanjo, da bi ga potem pozobali v svoj neizmerni želodec. Čajte! ne bo se dal — ne! Združil se bode tudi kmetski stan ter se politično izobrazil in iznebil se bode vašega jarma in kuratelja.«

To je pač jasno povedano; dostavljam le, da so malone vse te kolobocije izrastle izpod peresa nekega ponesrečenega študenta, sedaj »sodawasserfabrikanta« in — rezervnega častnika! H koncu naj navedem le še krepko izjavo:

»Zunanja oblika pisave ni je za kmete mero-dajna, — prosti smo, in prosta naj bode naša pisava, — čislamo jedro pisavo (!) to je — resnico. — To naj bode naše »odzdravljenje«!

Punktum! Kdor ne verjame, da jim je samo za — resnico, kdo mu pomaga?

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. marca.

Volitev v kvotno deputacijo in delegacijo se je vršila v četrtek zvečer še dosti mirno in normalno brez običajnih mejklicev, katerih Schönererjancem včasih ni hotelo zmanjkati. Za vsako kronovino so bili izvoljeni isti kandidati, katere je predlagala skupina poslancev za tisto kronovino. Kranjska dežela je zastopana v delegaciji s poslancem Pogačnikom kot delegatom in dr. Ferjančičem kot namestnikom, v kvotni deputaciji pa po poslancu vodji Povšetu. Najvažnejše nalogo ima seveda kvotna deputacija, kajti določitev kvotnega razmerja mej Avstrijo in Ogersko za dobo desetih let gotovo ni majhna stvar. Vendar se je resno bati, da je v avstrijski kvotni deputaciji mnogo premalo takih mož, ki bi vztrajali do skrajnosti in imeli pred očmi v prvi vrsti koristi tostranske polovice in potem celokupne države. Za koristi onostranske polovice se našim delegatom menda ne bo treba potegovati, ker so Mažari sami tako vneti zagovorniki svojih interesov, da jim ni lahko najti para.

Občinske volitve na Dunaju. V četrtek je volil drugi razred. Pri teh dopolnilnih volitvah sta si stali nasproti zopet le dve stranki, krščansko-socialna in nemško-liberalna združena z nacionalno. Vspeh volitve je bil skoro tak, kakor pri dopolnilni volitvi za prvi razred, antisemitje so si ohranili svoje dosedanje postojanke, vendar pa je nekaj prejšnjih volilcev te stranke volilo sedaj z židovsko liberalno kliko. Mej temi so bili v prvi vrsti profesorji in učitelji. Krščanski socialci so zmagali s svojimi kandidati v okrajih Mariahill in Ottakring, nasprotniki pa v prvem in devetem okraju ter na Wiednu. Naravnost smešno in zlobno je, ako bobnajo židovsko-liberalna glasila v svet, da se na židovsko-liberalni strani ni razvila prav nikaka agitacija, ko vendar vsakdo ve, da ta klika ne more obstati brez te vrste »dela«. Kako pa se je agitovalo, pojasnuje najbolj ogromno število listkov z napisi: »Kdor ne gre sedaj na volišče, je sokrivec antisemitov, pregreši se nad seboj in svojimi otroci.« Ni-li to smešno-predrzo?

Banffyjeva nevednost. Splošno je bilo sicer znano raznim političnim krogom, da se ogerski ministerski predsednik baron Banffy ne nahaja na posebno visoki stopinji omike in izobrazbe, saj je znano, da mu celo v nemščini precej trda gre, kar seveda tudi sam ne taji, toda da bo zabredel tako daleč, kakor je v svojem go-

voru v zadnji seji, to se pa gotovo ni sanjalo nikomur. Kakor znano, govoril je baron Banffy o pogubnosti socializma, kateremu je napovedal brezobzirni boj. Da bi zbranim poslancem še bolj živo predočil pogubnost socializma, dal si je napisati iz Schäffleja citat, katerega je mej govorom privlekel iz žepa, a prebral tako nesrečno, da se mu je smijala cela zbornica. Patetično in samozavestno je namreč v svojem naudušenju vprašal: »Kaj pa je socializem?« ter segel v žep in prebral naslednji odstavek: »Že Schäffle pravi, da temelji socializem od abbè Hueta do svetega Simeona na zahtevi po odstranitvi zasebnega premoženja.« — Pri besedah »svetega Simeona« je navstal mej poslanci nepopisen smeh. Poslanec Polonyi: »Kaj pravi? Sveti Simeon? To je dobro!« Splošna veselost v zbornici in na galeriji in klici: Živel sveti Simeon! — S čim se je vendar Banffy tako osmešil? Francosko ime grofa Saint-Simon je izgovoril tako nerodno, da ga je vsak razumil tako, kakor zgoraj navedeno, ali pa ga je v resnici imel za svetega Simeona, ki je umrl 1300 let pred Saint-Simonom. Toraj ni bilo dovolj, da je streljal velike kozle pri razlaganju o bistvu socializma, marveč tudi to ni vedel, da je Saint-Simon Sentsimonski (kakor pri nas: Šmarski, Šentjurski). Gotovo v vsaki državi bi bil ministerski predsednik tolike »izobrazbe« nemogoč, v ogerski poslanski zbornici pa potem, ko je srečno prišel na svetega Simeona kot prvega socijologa, udriha še ošabno po opoziciji ter pridiguje katoliški ljudski stranki o politični morali in političnem pomenu. Kdo se ne smeje!

Naši vojaki na Kreti. Komaj se je dobro posušilo črnilo na interpelaciji slovenskega stajerskega poslanca in člana slovanske krščansko-narodne zveze, viteza Berk sa, komaj je preteklo 24 ur, odkar je interpeliral ta vrli zastopnik domobranskega ministra, že je došlo sporočilo, da je zunanji minister grof Golubovski naznanil zastopnikom zunanjih velesil, da namerava avstro-ogerska vlada odzvati svoje čete, slovenske vojake, s Krete v domovino in sicer že v času do dne 15. aprila. Ostalo jih bo tam le toliko, kolikor jih bo neobhodno potrebno za varstvo ondotnega konzulata in avstrijskih podanikov. Ta stvar se sicer ni rešila posebno naglo, ker merodajni krogi bi gotovo še dalje časa ne dospeli do prepričanja, da avstro-ogerske čete na Kreti prav za prav niso imele nikakega opravila, in je torej več ko verjetno, da jim je znana interpelacija posl. Berk sa šele odprla oči. Poleg tega pa tudi še sedaj ni povsem pojasneno vprašanje, čemu so morali naši vojaki na turško zemljo. Naglaša se sicer, da so vojne čete varovale Krečane pred napadi in da je ta akcija onemogočila poskus grške vlade. Prvo je le deloma resnično, kajti tisti, ki so najbolj vznemirjali Krečane in jim škodili v vsakem oziru, so bili Turki, katere so združene velevlasti branile pred Grki, ki so skušali osvoboditi bedne krečanske sorojake. Tukaj je bila torej korist zelo minimalna. Še bolj ničeva pa je trditev, da se je s pomočjo evropskega koncerta odvrnila nevarnost, ki je pretila turški posesti od strani Grkov. Tako majhen narod naj bi ugonobil tolikostevilno turško armado! Konečno se pa v oficijozni noti naglaša, da se Avstro-Ogerska ne misli popolno odtegniti dosedanjí akciji ter boše diplomatskim potom še vedno sodelovala pri nji, odtegniti hoče le materialno podporo. V resnici pa stojé stvari precej drugače. Velesile, ki imajo v tem koncertu prvo besedo, posebno pa Nemčija, so se mnogo premalo brigale za nasvete naših zastopnikov in tako je Avstro-Ogerska neredko kedaj ostala osamljena. Morda ravno vsled tega Krečani še sedaj nimajo veliko nade na avtonomijo in je še kdove kako daleč čas, ko bo imenovan ta ali oni izmed mnogih kandidatov guvernerjem na Kreti. Mi se torej nismo v resnici sami odtegnili temu delu, ampak boljše, izrinili so nas in tako odškodovali za precejšnje žrtve.

Splošne volitve na Francoskem se vrše, kakor je sklenil ministerski svet v jedni zadnjih sej, dne 8. maja in s tem se pričinja prava volitvena borba mej raznimi francoskimi strankami. Borba se je vnela že pred nekaj tedni in se toraj sedaj le nadaljujejo priprave za odločilni trenotek. Vsaka stranka razvija po svojih agitatorjih svoj program ter nastavlja mreže, na katere se polagoma love volilci. Tudi ministerski predsednik je že poslal v svet nekaj programa svoje vlade, s

katerim ob enem pobija razne napade od strani nasprotnikov. »Naša politika«, pravi Meline, »je politika verskega miru in narodnih interesov; pobijamo radikalizem in socializem. To dela desnica; neizogibno je toraj in veseli nas, da moramo biti jedini z njo. Sicer nismo sklenili z desnico nikakega kompromisa, in ker smo dobri republikanci, bomo tudi skrbeli, da republiki ne bomo škodili.« Kaj meni Meline prav za prav z besedo verski mir, ni dovolj jasno izraženo, toda izjava, da hoče on in njegova stranka pobijati socializem in radikalizem, je že toliko prikupljiva, da sme vlada računati vkljub strastni nasprotni agitaciji na veliko večino.

Crispijeva afeta je sicer, kakor smo poročali, rešena v parlamentu s tem, da mu je večina izrazila »resno« grajo, nikakor pa niso odstranjene skandalozne razmere, ki vladajo v »Itali uniti« posebno v višjih krogih. Te razmere so dosegle za Crispijevega gospodstva sicer vrhunec, toda veliko boljše ni bilo pred njim in je morda še slabše za njim. Osvetili so jih posebno povodom te razprave razni poslanci z velepomembnimi vzkliki. Tako je vprašal jeden poslanec »visoko« zbornico: »Kateri italijanski minister ni bil v kočljivi zvezi z raznimi bančnimi zavodi? Komur vest ničesar ne očita, naj vrže prvi kamen v Crispija!« Še bolj jasno se je izrazil mož, ki je v precej ozki dotiki z italijanskim dvorom. Vzkliknil je: »Kar je učinil Crispi, to dela vsak italijanski ministerski predsednik ali zunanji minister!« Res krasne razmere! Taka je morala v italijanskih vojnih in parlamentarnih krogih.

Tedenski koledar.

Nedelja, 27. marca: 5. postva, tih a, Janez Damas, evang.: Jezusa hočejo kamnati. Jan. 8. — Ponedeljek, 28. marca: Janez Kapistr. — Torek, 29. marca: Avgusta d. — Sreda, 30. marca: Janez Klimak sp. — Četrtek, dné 31. marca: Modest šk., Balbina d. — Petek, 1. aprila: Hugon šk., 7 žalost M. D. — Sobota, 2. aprila: Francisek Pavlj. — Solnce izide dne 30. marca ob 5. uri 47 min., zaide pa ob 6. uri 22 min. — Lunin spremen: Prvi krajec 30. marca ob 8. uri 38 minut zjutraj. — Dan zraste v aprilu za 1 uro 30 minut. — Musica sacra v nedeljo: v stolni cerkvi velika sv. maša ob 10. uri: Koralna maša, graduale in tractus zl. A. Foerster, offertorium zl. dr. Fr. Witt. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika sveta maša ob 9. uri: vokalna maša zl. Fr. Schöpf, graduale Foersterjev, offertorij Mittererjev.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. marca.

(Konzistorij v Rimu) je bil dne 24. t. m. Mej drugim je v tej seji papež potrdil imenovanje kneza in škola ljubljanskega, prevzv. g. dr. J. Missio knezom in nadškofom ter metropolitom goriškim, posvečenega škola sarajevskega, mil. gosp. Ant. Jegliča, knezom in škofom ljubljanskim. Prevzvišeni knez in nadškof dr. Missia bivajo sedaj v Ljubljani, mil knez in škof dr. Jeglič pa v Lakromu.

(Okrožnim zdravnikom v Vipavi) je imenovan dr. Pavel Lučič, doslej obč. zdravnik v Boli v Dalmaciji.

(Okušnje za učiteljsko vsposobljenost) za ljudske in meščanske šole se prično v Ljubljani dne 2. maja t. l.

(III. koncert »Glasbene Matice«) bo v nedeljo, 3. aprila t. l., ob 5. uri popoldne v Sokolovi dvorani »Narodnega doma«. Izvajal se bo I. S. Bachov »Pasijon po sv. Mateju«, čegar snov obsega cap. 26 in 27. evangelista Mateja križanje Kristovo. Za to veličastno snov uporabil je Bach velikansk glasben aparat — dva mešana zbora, dva orkestra, klavir, orglje. — Da se ustreže mnogim željam, bodo sedeži za ta koncert zopet numerirani.

(Gledišče.) V četrtek se je zopet igrala znana priljubljena igra »Revček Andrejček.« Naslovno vlogo je igral g. Iz. Borštnik, ki ga je intendantca brzojavno poklical iz Zagreba. G. Borštnik je svojo vlogo igral z znano dovršenostjo in je žel obilo ploskovite pohvale. Občinstvo podarilo mu je tudi jako lep velik venec. Tudi ostale igralce in igralke smemo pohvaliti, grajati pa moramo nebriznost in nehvaležnost ljubljanskega občinstva,

vsled koje je bilo gledišče vzlasti v parterju skoraj da prazno!

(Krasni častni diplom) izroči 27. marca »škofjeloška dekliška Marijina družba« preč. svojemu ustanovniku, g. zlatomašniku Jožefu Kerdonu in za družbo velezaslužnemu bivšemu predniku, župniku Simonu Zupanu.

(Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji.) Župnija Logatec je podeljena č. gosp. Josipu Lavriču, župniku v Ambrusu. Za župnijo Sv. Trojico pri Tržišču je prezentovan č. g. Frančišek Perpar, župnik v Zagradcu. Premeščeni so č. gg. kapelani: Karol Čik iz Kočevja v Šentjerneji, Václav Vondrašek iz Šentjerneja v Dobrniče, Josip Eppich iz Dobrnič v Kočevje.

(Duh. spremembe v lavant. škofiji.) Prestavljena sta gg. kapelana: Jakob Menhart iz Ormoža na Ptujsko goro in Fran Gartner iz Središča v Ormož.

(Sv. misijon) vodijo č. oo. družbe Jezusove v krasni, lansko leto dozidani dvostolpi cerkvi pri Devici Mariji v Polji od tihe nedelje najbrže do vel. torka t. j. od 27. marca do 5. aprila.

(V komisijo tretje volilne skupine za kranjski okraj za odmerjenje osebnega davka) pripo-roča več volilcev za uda g. Janeza Brlica, župnika v Mošnjah, za namestnika g. Tomaža Potočnika, župnika na Breznici.

(Mrtvega so našli) včeraj zjutraj pisarja Lesarja in sicer pred barako na stavbišču tesarskega mojstra gosp. Pusta. Umrli se je prejšnji dan malo preveč napil in pozneje najbrže pri baraki zaspal za vedno. Star je bil 68 let.

(Mojsterski tečaji za krojače.) Po naročilu c. kr. trgovinskega ministerstva priredi c. kr. tehnologiški obrtni muzej na Dunaji tudi l. 1898 mojsterske tečaje za krojače. Poučevalo se bode v jemanji mere, strokovnem risanju, napravljanji krojnih vzorcev, prirojavanji, izdelovanji vzorcev, obrtnem knjigovodstvu in kalkulaciji. Tečaji trajajo po 6 tednov in so štiri ali petkrat v letu. Za vsprejem v tečaj morejo prositi krojaški mojstri in pomočniki, če jih priporoči občinski urad in zadruga ali kako strokovno društvo. Prednost imajo prositelji z že pridobljeno strokovno izurjenostjo, dalje mojstri pred pomočniki in med poslednjimi zopet taki, ki nameravajo svoj obrt v kratkem samostojno izvrševati. Sprejeti morejo biti konečno le taki prositelji, ki so že 24 let stari, a niso še prekoračili 45. leta in so vojaščine prosti. Ker se bo za sedaj poučevalo le v nemščini, je potrebno, da so obiskovalci nemščine toliko zmožni, da lahko predavanjem sledijo. Prošnje za vsprejem v tečaj je vložiti pri ravnateljstvu c. kr. tehnologiškega obrtnega muzeja (Dunaj IX/2, Währingerstrasse 59). V prošnji mora prositelj navesti starost in občevalni jezik, koliko časa je že mojster ali pomočnik, potem v katero trgovsko in obrtniško zbornico je pristojen in slednjič za kraje, kjer ni železniške postaje, najbližjo železniško postajo. Dalje je pripomniti, če je prositelj obiskoval kako obrtno nadaljevalno ali strokovno šolo. Učnina znaša 25 gold., vpisnina 2 gold. Manj premožnim se omogoči obisk tečajev z oprostitvijo učnine in s podelitvijo ustanov. Prošnje za oproščenje učnine je vložiti pri ravnateljstvu c. kr. tehnologiškega obrtnega muzeja. Prošnje za ustanove je nasloviti na c. kr. trgovinsko ministerstvo, a je iste vložiti pri imenovanem ravnateljstvu in se jim mora poleg gori omenjenega priporočila priložiti tudi ubožno spričevalo in domovinski list. Mojstri naj priložijo tudi obrtni list; vojaške prehodnice in delavske knjižice naj se ne prilagajo. Ustanove znašajo za obiskovalce stanujoče na Dunaji po 60 gld. za mojstre in 50 gld. za pomočnike; za vnanje obiskovalce pa po 90 gld. za mojstre in 70 gld. za pomočnike. Razun tega se vnanjim stipendistom povrne tudi vožnja v III. razredu osebnega vlaka na Dunaj in nazaj. Komur se podeli ustanova, ta je ob enem oproščen tudi učnine. Vpisnino plača vsak obiskovalec. Prošnje na ravnateljstvo c. kr. tehnologiškega obrtnega muzeja so kolka proste, isto tako tudi prošnje na c. kr. trgovinsko ministerstvo, če jim je priloženo ubožno spričevalo. Prošnja za vsprejem v enega teh tečajev se bo po možnosti upoštevala; v jeden tečaj se more vsprejeti le 12 obiskovalcev. Razglasilo o teh tečajih je vsakteremu na ogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Velik požar na Reki.) Sinoči, 24. t. m. nekaj pred deveto uro vnel se je 360 m. dolgi leseni

magacin na kolodvoru. Pod streho je bilo 400 vagonov jute, lastnina ekskomptne banke. Ogenj je bil strašen in nevarnost toliko večja, ker ne daleč bilo je tudi mnogo bencina spravljenega in druge nevarne tvarine. Na gašenje še misliti ni bilo mogoče, ampak edino na omejevanje ognja, kar je srečno uspelo, ker je bilo ugodno vreme za to. Gorelo je celo noč. Prizor je bil strašen. Škoda znaša okoli milijon goldinarjev. Zavarovana je bila roba pri zavarovalnici »Assicurazioni generali« v Trstu. Pravijo, da je zažgala okoli osme ure strela, — bliskalo in gromelo je res, — a da se je ogenj še-le čez pol ure pozneje razvil in planil ven z vso silo.

(Samomor vednega kandidata.) Iz Kolina poročajo, da se je vstrelil ondi posestnik Karol Patorka, ki je v zadnjih letih zapravlil vse svoje veliko premoženje, ker se je vedno ponujal za poslanca. Skoro ga ni okraja na Češkem, da bi on ne bil poskušal svoje sreče kot kandidat. Ta zabava pa je draga in zato je vednemu kandidatu zmanjkalo denarja ter se je vstrelil vsled nevolje nad nehvaležnim svetom.

(Sejmi po Slovenskem od 28. marca do dne 2. aprila.) Na Kranjskem: 28. v Zagorju, Dovskem, Rovtuh, Zdenki Vasi, Kostanjevici in pri sv. Leni; 31. v Rovišah; 1. v Loškem Potoku; 2. na Rakeku. — Na Slov. Štajerskem: 28. v Bistrici, Spod. Kostrivnici, Sevnici in v Marnbergu; 31. v Artičah; 1. v Arnužu, Ormožu, Braslovčah in Lembergu; 2. v Strasi in Dramlji pri Mar. Magd. — Na Koroškem: 28. v Velikovecu in Ukvah; 31. v Gradišah; 1. v Renvigi. — Na Primorskem: 28. v Ogleju; 31. v Gorici; 1. v Glemoni.

Društva.

(Slovenska predstava v Kranju) v prostorih narodne čitalnice. V nedeljo dne 27. marca na korist družbi sv. Cirila in Metoda s sodelovanjem članov »Dramatičnega društva« v Ljubljani: »Igra Piké«. Šaloigra v jednom delu, svobodno po francoski poslovenil M. Vilhar. Režiser gosp. R. Ineman. Osebe: Baron Rocheferrier gospod Inemann. Žan, njegov sin, gosp. Lovšin. Mercier, trgovec, gospod Verovšek. Roza, njegova hči, gospica Slavčeva. — »Čitalnica pri branjevki«. Burka v jednom dejanju. Poslovenil po Aleksander Bergenovi igri Josip N. Režiser g. R. Inemann. Osebe: Gospa Korfula, branjevka in hišna oskrbnica, gospod Verovšek. Gospa Kosmačica, kupčevka, gospod Lovšin. Gospica Charlota, gospod Kranjec. Crescentija, hči gospe Korfule, gospica Slavčeva. Ostrovrhar, gospod Inemann. — Vstopnina: Sedeži prve do tretje vrste po 60 kr. Ostali sedeži po 40 kr. Stojišča po 30 kr. Dijaške vstopnice po 20 kr. — Preplačila na korist družbi sv. Cirila in Metoda se hvaležno sprejemajo. — Začetek ob 8. uri zvečer.

Darovi.

Za Katoliški dom: G. Mih. Koželj, podbreški župnik, 5 gld. G. I. Ivanetič, vojaški kurat v Ljubljani, 2 gld. † g. prošt Peter Urh, 10 gld. G. prof. dr. Josip Marinko 5 gld. G. prof. dr. Franc Lampe 20 gld. Neimenovan 5 gld. G. prof. Josip Klemenčič 20 gld. Neimenovani 6 gl. 40 kr. G. župnik Ivan Mikš 2 gld. 60 kr. Neimenovan 1 gld.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. Češarek, kaplan v Šmarju, 5 gld. — G. vojaški kurat I. Ivanetič 3 gld. — Prijatelj iz Bohinja 10 gld. — Dva neimenovana 2 gld.

Za kat. polit. društvo: G. Češarek, kaplan v Šmarju, 2 gld.

Za pripraviški dom: Preč. gg.: Fr. Bernik, kaplan, 4 K. Helena Bavdek, posestnica, 2 K. Ivan Lavrenčič, dekan, 14 K. 80 vin. Šim. Žužek, župnik 6 K. Fr. Boncelj, 3 K. Dr. Andrej Čebašek, prelat, dekan itd., 300 K. † Jos. Nakus, župnik, po preč. g. dekanu Erjavcu 20 K. Fr. Gornik, dekan, 2 K. 80 vin. Gregor Šlibar, župnik, 2 K. Jan. Kalan, mestni kaplan, 8 K. Fr. Ferjančič, mestni kaplan, 2 K. Alojzij Stroj, katehet, 2 K. Jak. Pavlovčič, žup. upr. 4 K. Neim. dobrotnik 25 K. »Od nekoč« 100 K. Duhovnik v Ljubljani 400 K. Bulovec Mih., sem. podvodja 10 K. Celestina F., c. kr. prof. 2 K. Vesel Josip, c. kr. strok. učitelj 2 K. Smrekar Josip, kanonik, profesor 2 K. Nekateri starejši društveniki 16 K. Eržen Val., nunski spovednik 20 K. Neimenovan mestni kaplan 10 K. Podboj Ivan, župnik 4 K. Klemenc Fr., župnik 10 K. Poč Martin, župnik 2 K. Zelnik Josip, župnik 2 K.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 26. marca. Predsedstvo državnega zbora je v današnjem posvetovanju vsprejelo predlog zapisnikarja dr. Stojana, naj se uslužbencem v zbornici olajša delo ob nedeljah. Tudi glede ureditve razdeljevanja vstopnic se je predsedstvo posvetovalo ter je bil v ta namen izvoljen odbor, ki ima vrediti to zadevo; v ta odbor so izvoljeni posl. dr. Ferjančič, Pogačnik in grof Vetter.

Dunaj, 26. marca. V poljskem klubu je naznanil posl. Struczkiewicz, da je po posetnem odboru Poljakov stara poljska cerkev na Rennwegu popolno prenovljena s stroški, ki so znašali nad 60 tisoč gld. ter da se z aprilom t. l. prične redna služba božja s pridigami v poljskem jeziku. Klub je to vzel z zadovoljstvom v vednost.

Budimpešta, 26. marca. Pravosodni minister je razposlal na poštne urade razglas, s katerim jih pozivlja, da sumljive zavitke, pošiljkatve s križnim ovitkom uradno odpirajo in pregledajo ter o tem poročajo državnemu pravdnistvu. Lep napredek v svobodi v liberalni židovski ogerski državi!

Pariz, 26. marca. Zunanji minister Honotaux je izjavil, da bo Francija poskusila vse, da se ne vname vojska radi Kube, ker želi svetovnega miru.

Rim, 26. marca. Bivši ministerski predsednik grof Badeni je bil včeraj pri italijanskem kralju vsprejet v avdijenciji.

Berolin, 26. marca. Poslanska zbornica je s precejšnjo večino vsprejela nekaj prvih točk vladne predloge. Nasprotujejo ji sedaj najbolj Poljaki, socijalni demokratie, v katerih imenu je govoril vodja Bebel, in nekaj drugih manjših frakcij. Bebel je izjavil, naj Nemčija raje skrbi za svetovno razoroženje, kakor pa za pomnoženje vojne moči, s čimur nalaga ostalim državam tudi nova bremena. Vkljub temu pa ne bo nikdar kos Angliji in Franciji.

Kolonija, 26. marca. »Köln. Volks-Zeitg.« poroča, da je pred nekaj dnevi nadškofom izvoljeni fuldski škof Komp iz starostnih in zdravstvenih ozirov odklonil izvolitev.

London, 26. marca. Iz Pekinga se poroča: Kitajska vlada je vsprejela vse ruske zahteve, ki so nastopne: Najem Port Arturja za dobo 25 let kot utrjeno morsko pristanišče. Najem Ta-Lieu Wansa kot odprto pristanišče in zadnja postaja transmandžurijske železnice za jednako dobo in s pravico svojedobne utrditve. Pravico, da sme Rusija oba kraja zvezati z železnico. Sporočilo dostavlja, da so Kitajci s tem prav za prav za vedno odstopili svojo zemljo.

Washington, 26. marca. Kapitan Mariz je dospel včeraj tu sem s poročilom o nesreči na ladiji »Maine«. Poročilo prejme takoj predsednik Mac Kinley, ki ga prebere v kabinetu, kateri predloži svoje poročilo kongresu prihodnji ponedeljek. Poslanik v Madridu je dobil nalog, naj o tem takoj obvesti špansko vlado. Na vsak način pričakuje Mac Kinley pojasnila iz Madrida.

Važno naznanilo. V vsaki hiši naj bi imeli najboljše domače zdravilo dr. Rose-jev balzam za želodec in praško domače mazilo. Oboje je dobiti tudi v tukajšnjih lekarnah.

Melusine-ustna in zobna voda
deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi
zób, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno
sapo iz ust. 1 stekl. 50 kr.

Jedina zaloga 166 (3) 2
lekarna pri Mariji Pomagaj M. Leustek
v Ljubljani,

Resljeva cesta šte. 1, poleg mesarskega mosta.
Telefona šte. 68 je slav. občinstvu
v poljubno porabo.

Umrli so:

23. marca. Peter Cebin, umir. učitelj, 66 let, Emonska cesta 10, vodenica.

24. marca. Alojzij Marolt, hlapec, 27 let, Poljanski trg 5, Anaemia acuta. — Martin Lesar, pisar, 68 let, Streliške ulice, je bil v baraki mrtev najden.

V hiralnici:

23. marca. Andrej Cvar, delavec, 45 let, Dementia paralytica. — Amalija Hofman, zasebnica, 35 let, Encefalitis.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padavina v 24. urah v mm.
24. 9. zvečer	722.5	3.1	sl. sever	oblačno	
25. 7. zjutraj	723.1	2.3	sl. ssvzh.	dež	17.2
2. popol.	722.7	5.9	"	"	
25. 9. zvečer	722.5	8.1	sl. jzah.	oblačno	
26. 7. zjutraj	719.9	5.9	sl. jzah.	dež	16.4
2. popol.	720.6	7.8	sr. jzah.	del. jasno	

Srednja temperatura četrta 3.3°, za 1.9° pod normalom.
Srednja temperatura petka 5.4°, jednaka normalu.

230 1-1

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznajuemo tužno vest, da je naš ljubljeni brat, ozi. svak in strije, gospod

Edvard Lunaček

c. in kr. topničarski stotnik na Dunaju

po kratki mučni bolezni dne 19. marca t. l. nenadoma preminol, in da je bil dne 21. t. m. na dunajskem centralnem pokopališču z vojaškim obredom pokopan.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Na Dunaju, dne 21. marca 1898.

Žalujoči ostali.

Raba tega v zamašek
vžganega znamenja in ru-
deče vrelske etikete se
priporoča kot varstvo proti
pogostim ponaredbam

Mattonija Giesshübler kislá voda.

1-13

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specijalnih prodajalnicah in trgovinah z jestevinami in vinom.

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu
priporočam najboljše vrste

žime za žimnice (modroce)

po najnižji ceni.

Jakob Bajželj

izdelovatelj sit in žime za žimnice

v Stražišču pri Kranju.

226 4-1

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno
zasluži sleherni ter povsod
brez zgube, ako hoče pro-
dajati postavno dopuščene
srečke in državna pisma.

Ponudbe na Ludovika
Oesterreicher, Budapest VIII,
Deutsche-gasse 8. 459 10-7
96 10-7

J. SOKLIČ

v Ljubljani, Pod Trančo 1

priporoča osobito prečast. duhovščini in sl. občinstvu
v mestih in na deželi izborno svojo zalogo

cilindrov, mehkih in trdih
klobukov, 81 3
turistiških klobukov, čepic,

Tovarniška zaloga
lodenatih klobukov c. kr. dvornih
zaloznikov A. J. Pichler v Gradci.

po raznovrstnih kakovosti blaga primerno nizkih cenah.

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode
v Ljubljani, Poljanska cesta 8,
poleg Alojzijevega

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim
predstojništvom in dobrotnikom v najna-
tančnejše izdelovanje

*monštranc, ciborijev, ke-
lihov, tabernakljev,
svečnikov, lestencev,
križev* *na.* 764 21

iz najboljšje kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Ferdinand Prinoth,

St. Ulrich, Gröden, Tirolsko,
zavod za cerkveno kiparstvo iz lesa,
se priporoča preč. duhovščini za napravo
podob svetnikov, Kristusa
na križu, vzbuknjenih križevih
potov, altarjev, božjih gro-
bov itd. najfinejšega dela.

Kipi svetnikov iz lesa, v olj-
natih barvah, z zlatimi robovi
v velikosti 80 100 120 140 160 180 200 cm
stanejo gld. 22 33 48 65 82 107 140

Obširni ceniki zastoj in franko.

Otvoritev gostilne.

Zahvaljujoč se za dosedanje zaupanje naznanjava svojim
čl. gostom in slavnemu občinstvu sploh, da sva se s svojo
gostilno preselila

na Turjaški trg št. 1
v novo hišo „Katoliške družbe“.

Točiva izvrstna ter pristna dolensjska, štajarska in
istrijanska vina, pa znano Kozlerjevo cesarsko pivo.
Vsakega postreževa z okusnimi, gorkimi in mrzlimi jedili.

Na razpolago imava tudi snažno uravnane sôbe za
prenočevanje.

V mnogoštevilni obisk se priporoča

Andrej in Ana Zalar.

784 24-19

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup.

Ta 28 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup
raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt,
daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redil-
nost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko
si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi,
raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa po-
sebnost pri slabotnih otrocih pospešuje narejanje
kostij. 725 20-14

Cena steklenice je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr.
več za zavijanje. (Polsteklenic ni.)

239 6 Osrednje skladišče:

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII, 1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju in v kronovinah.

Prosimo, da se vedno
izrecno zahteva Herbabny-jev
apneno-železni sirup. Kot
znak izvora se nahaja v steklu in
na zamašku ime „Herbabny“
vtisnjeno z vzvišenimi črkami in
nosi vsaka steklenica poleg stoječo
uradno registrov. varstveno
znamko, na katera znamenja naj
se blagovoli paziti.

Najboljše sredstvo proti stencom,
bolham, kuhinjskemu mrčesu, mo-
ljem, zajedalkam domačih živalij.

„Zacherlin“

učinkuje čudovito! Usmrti

vsakovrstno golazen — in ga radi tega
milijoni odjemalcev zahtevajo. Njega znaki
so: 1. zapečatena steklenica, 2. ime „Zacherl“.

Pristni „Zacherlin“ prodajajo v Ljubljani:

Ivan Fabian,	J. Klauer,	A. Šarabon,
F. Grošelj,	Adolf Kopřiva,	Viktor Schiffer,
Edvard Hajek,	Josip Kordin,	Jakob Seherer,
Karol J. Holzer,	Anton Krisper,	Jakob Spoljarič,
Ivan Jebračin,	Karol Lapponi,	A. Stacul,
Jeglič & Leskovic,	Peter Lassenik,	Franc Stupica,
C. Karinger,	J. Lenček,	M. E. Supan,
Mihael Kastner,	Ivan Perdan,	Franc Terdina,
Kham &	Karol Planinšek,	Uradniško kon-
Murnik,	J. C. Röger,	sumno društvo

Dobi se tudi v naslednjih krajih na Kranjskem:

V Postojni, Polhovem Gradcu, Sodražici, Velikih
Laščah, Kočevju, Krškem, Hribu Fr. Kovač, Idriji, Kranju,
Kostanjevici, Litiji, Mokronogu, Koprivniku, Mirni, na
Vrhniku, Travniku, v Trzinu, v Radovljici, Radečah, Za-
gorju, Žužemberku, Kamniku, Dragi, Trebnjem, Črnomlju,
Bledu, Ložu, Kamniku, Vipavi, v Škofji Loki: M. Zigon
in E. Burdych. 220 15-1

Pritlično sadno drevje

najboljših vrst, sposobno za obsaditev malih vrtov in golih
sten na poslopih, vzgojeno kot piramide, eno in več
etažne palmete z rodni lesom oddaja se iz drevesnice

Jos. Lenarčič-a
na Vrhniki.

Tu je dobiti tudi

jajca za valenje

od Houdan, Plymouth Rocks in Italjank po 15 kr.
komad. 228 3-1

Izurjene šivilje

v ženskih vrhnih oblekah ter učenke
vsprejme takoj in jih oskrbi s trajnim delom gospa

Eliza Hitzl-Huber

231 2-1

Francovo nabrežje 1.

Natečaj

225 2-1

za zgradbo nove župne cerkve v Št. Jakobu
ob Savi.

Oddala se bodo posamno sledeča dela: zidarska, tesarska,
kleparska, mizarska, ključarska, steklarska, plesarska in
lončarska.

Ponudniki bodo morali vložiti 10% varščine do kolavdacije.
Ponudbe se sprejemajo do 14. aprila t. l.

v župnišču v Št. Jakobu ob Savi,

kjer so tudi potrebni načrti in proračuni na razpolago.

Stavbni odbor v Št. Jakobu ob Savi.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid in navadno opeko za zid
ponujata po znatno znižanih cenah

227 1

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

Prostovoljna javna dražba

bo v Kranji v ponedeljek, dne 4. aprila t. l. dopoldne ob 11. uri pri c. kr.
okrajnem sodišču

„Fidrove“ hiše,

v kateri je že mnogo let dobro obiskovana gostilna, in vsega zraven
spadajočega posestva. 229 3-1

FELIX TOMAN

kamnoseški mojster in lastnik kiparskega atelijerja
Reseljeva cesta št. 6. LJUBLJANA Reseljeva cesta št. 6.
priporoča svojo največjo zalogo 234 30-1

nadgrobnih spomenikov

od raznovrstnih najtrpežnejših marmorov, od granita
in črnega sijenita.

Prevzame tudi vsako najmanjšo kakor največjo

stavbne kamnoseško delo

po najnižji ceni. Posebno priporoča se prečastiti du-
hovščini za izdelovanje različnih cerkvenih
umetno-kamnoseških del

kakor altarjev, tabernakeljnov, prižnic, obhajilnikov, krstnih in kropilnih kamnov
in podob v vsaki velikosti iz marmorja ali pešenika itd., za katera dela izgotovi
na zahtevo brezplačno potrebne načrte in proračune.

Najcenejša zaloga vsakovrstnih plošč za pohištvo od tu- in inozemskih marmorov.

Gostilna

v „Narodnem domu
v Celji“

odda se od 1. junija 1898 pod jako
ugodnimi pogoji v najem.

Ponudbe do 15. aprila 1898 na
gostilničarski odsek v „Narodnem
domu v Celji“.

Domača umetnost!

Podobarski i pozlatarski
ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani, Kolodvorske
ulice 22

se priporoča prečast, duhovščini
in cerkvenim predstojništvom v naročila
na izdelovanje

oltarjev

iz lesa v poljubnem slogu,
kipov

in

svetniških soh

iz gipsa, kamna, lesa
in itd.

Oltarne skupine

iz različnega materiala.

Blagorodnemu gospodu **Andreju Rovšek-u**,
podobarja in pozlatarju

v Ljubljani.

Altar, ki ste ga naredili za podružno cerkev v Luciji
župnije Žalinske, je prav lepo in trpežno delo, katero dea,
svojemu mojstru vso čast. Altar ne naredi samo v obče na
gledalca prav prijetnega utisa, ampak so tudi posamezni
deli pravilno, natančno in trpežno izdelani.

Žalinska, dne 1. avgusta 1897.

505 52-35

Josip Novak, župnik.

Novo ustanovljena in novourejena domača
stavbinska in metalna steklarija
tvrdke 503 28

Avg. Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta 9, poleg „Figovec“

se priporoča prečast, duhovščini
in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje

cerkvenih oken in vrat izdelanih s ka-
tedralnim steklom ali s svincem obro-
bljenim belim ali barvenim steklom,

**s steklom z umetno
slikarijo**

vse strokovnjsko dobro, zjam-
čeno in trpežno izvršeno v lastni
delavnici, od najpreprostejšega do
najfinejšega dela. — Ob enem
opozarja na lepo svojo zalogo

vsakovrstnega

steklarskega blaga

kot so: porcelanasti predmeti, zr-
cala, steklo v ploščah, svetiljke, po-
dobe, okviri za podobe itd.

Prevzema vsa

stavbinska steklarska dela

in popravila po najnižji ceni.

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovij

v Ljubljani, Opekarska cesta 61

preje Igriške ulice 15 12

priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejših do najfinejših, raznobarvne: rjavata, zelena,
bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi
kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči leto dni. Cene so najnižje.

Liniment. Capsici compos.

231 10 iz lekarn Richter-jeve v Pragi

priznane izvrstno bolečine olajšujoče ma-
zilo je dobilo posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v
vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
domače zdravilo kar kratko kot 707 39-26

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z
znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna

pri zlatem levu v Pragi.

Dr. Rose-jev balzam | Praško domače mazilo

za želodec

iz lekarn B. FRAGNER v Pragi

je že nad 30 let sploh znano domače zdravilo, ki po-
življa okus in rahlo odvaža. Ako se redno rabi, ureja
želodčevo delavnost prav zanesljivo.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, ka-
tero rane čiste ohrani, vnetje in bolečine lajša
in hladi.

V pušicah po 35 in 25 kr., po pošti 6 kr. več.

Svarilo! Na vseh delih zavitka
je pristavljena postavno vpi-
sana varstvena znamka.

Glavna zaloga: lekarna B. Fragner-jeva „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana,
vokal Spornjerjeve ulice.

Se vsak dan razpošilja.

V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnih G. Piccoli, Ub. pl. Trnkoczy, M. Mardetschlager, J. Mayer in vseh drugih
lekarnah Avstro-Ogerske. 187 26-2

Orožna tovarna Steyer

224 1

Nova vozna šola: Marije Terezije cesta.

Dobra delavnica za poprave.

Vsi pripadajoči predmeti.

„Waffen“-kolesa. „Opel“-kolesa.

Precizijski izdelki I. vrste.

Samozastopnik za vso Kranjsko:

FRAN KAISER

Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.

Mauthner-jevih

slovitih

zeliščnih in cvetličnih semen

v
zaprtih, oblastveno zavarovanih zavojih

s sodnijsko vpisano

varstveno znamko „medved“

se nahajajo

komisijska skladišča

pri največ

veletrgovinah z mešanim blagom v Avstriji.

V vsakem kraju je poverjena komisijska prodaja 80 naj-
bolj zahtevanih vrst zeliščnih in cvetličnih semen le jedni tvrdki,
toraj nastavljen le jedna omara. Kjer ni skladišča teh semen, se
je obrniti naravnost do tvrdke.

Kot sveža in pristna semena, tvrdke Edmund Mauthner
(Budimpešta, Andrassystrasse 23.) veljajo le ona, ki so zaprta v
izvirne zavitke z letnico 1898 in na katerih se nahaja, kakor kaže
poleg stoječa podoba, slika medveda in ime Mauthner.

Pred ponarejanji se svari.

Čas setve: Koncem februarja in marca.

Prostor za posejatev: 25-30 cm oddaljenost vrst

10 cm v vrsti.

Kakovost zemlje: Globoko zrahljana, redilna in ne
na novo pognojena.

1898

Mauthner's Samen.

Aussaatzeit: Ende Februar und
März.
Santweite: 25-30 cm. Abstand
der Reihen, 15 cm. in der Reihe.
Bodenbeschaffenheit: Tieflocker,
recht nahrhaft und nicht frisch
gedüngt.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-

lume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirajo na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, dru-
štva in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča 81 52-9

Ana Hofbauer,

imejateljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Velika zaloga

makulaturenega papirja

lepih nerazrezanih in nečitanih dunajskih časnikov do-
biva se pri meni v vseh množinah od 25 kg. naprej.

Cena za 100 kg. je 7 gld. 50 kr.,

pri večjih odvetjih še nekoliko ceneji.

175 7-7

Ivan Fabian

v Ljubljani, Vodnikov trg.

Priporočam svojo bogato, veliko zalogo vsakovrstnih
ur in verižic, prstanov, uhanov itd. itd.
 posebno veliko izbero
gg. ženinom in nevestam
 po najnižjih cenah.
 Vabim na mnogobrojen obisk ter pošiljam cenike po
 pošti zastonj. 82 12-3
FR. ČUDEN,
 urar v Ljubljani.

Severonemški Lloyd v Bremi.
 158 30-8
 Od vis. c. kr. ministerstva vsled ukaza dné 7. maja 1894, št. 5373 dovoljen.
Brodarstvo poštinih brzoparnikov do Novi-Jorka:
 Iz Brema vsak torek in soboto zvečer.
 Iz Southamptona dotaknivi se
 Cherbourga vsako sredo in nedeljo
 Iz Geneve dotaknivi se Neapola
 via Gibraltar
 dva ali trikrat
 na mesec.
Brema - Sev. Amerika.
 Do Novi-Jorka.
Brema - Južna Amerika.
 Do Montevideo.
Brema - Vzhodna Azija.
 Do Kitajskega.
Brema - Avstralija.
 Do
 Adelaide, Melbourne,
 Sydneja.
 Do
 Buenos-Ayres.
 Do
 Japonskega.
 Do
 Baltimore.
 vožnja po morji
 čez ocean do
 Novi-Jorka traja
 6 do 7 dni.
**Najlepša in najcenejša pri-
 ložnost za potovanje.**
 Glavni zastopnik v Ljubljani:
Edvard Tavčar.

F. P. Vidic & Co.
 v Ljubljani
 ponudijo po najnižji ceni poljubno množino
stavbinske opeke,
zarezne strešne opeke
 (Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo
 stekleno zarežno opeko.
 Strešna okna iz litega železa.
 Peči in štedilna ognjišča
 (lastni izdelek). 193 5
Roman-cement, dovski Portland-cement
 pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.
Najnižje cene.

Dürkopp-ova
Diana - koleša
 presegajo vsa druga
 po trdnosti, ličnosti in lahkem teku!
 Leta 1898. razni modeli z mnogimi novostmi so
 videti pri zastopniku
Janezu Jax-u 205 24-2
 v Ljubljani, Dunajska cesta št. 13.

Oelz-ova kava
 je najboljši in najčistejši primesek h kavi!
 Čestite gospodinje!
 Zahtevajte in kupujte le-to kavo!
 Dobiva se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

Svetovni predmet. V vseh deželah sijajno uveden.
Sarg-ovo
 priznано! neobhodno
 zobno čistilo
KALODONT
 (zdravstveno preskušeno).
 Jako praktičen na potovanjih. — Aromatično
 osvežujoč. — Dobi se povsod.
 Da je dobro prebavljanje najvažnejše, ako hočemo ostati zdravi in se dobro
 počutiti, je znano slednjemu, ali malo kdo pomisli, da je zato neobhodno treba
 dobrih, zdravih zob. Star pregovor pravi: »Dobro prežvečeno, je na pol prebav-
 ljeno«, in ta pregovor se ne more dovoljkrat ponavljati.
 Dvorni zobni zdravnik, cesarski svetnik E. M. Thomas na Dunaju,
 prof. dr. Koch, in druge znanstvene avtoritete, naposled dr. W. D. Miller,
 profesor na zobozdravstvenem zavodu berlinskega vseučilišča v svojem delu:
 »Mikroorganismen der Mundhöhle«, Leipzig, 1892, so spričevalno dokazali, da
 se neprestano in v neverjetni množini delajo škodljive snovi v vlažnotopli
 ustni votlini in se torej od tega nastajajočim večkrat jako nevarnim boleznim
 moremo resno izogniti samo, če redno in vestno čistimo usta. Tesna zveza mej
 spridenimi usti in spridenim želodcem se je z novjšimi preiskavami zanesljivo
 konstatovala.
 Voda sama pa vendar ne odstrani teh strupenih snovi. To se doseže
 samo, če se rabi najboljše jutraj in zvečer kako varovalno skrbno pripravljeno
 in preskušeno zobno čistilo, za kakeršno se »Sargov Kalodont« občno priznava,
 ki se vedno bolj rabi, danes ga rabijo že milijoni, kar pač dokazuje, kake vred-
 nosti je to sredstvo. Rousseau je rekel: »Zenska z lepimi zobmi ni nikoli grda«.
 Če skrbimo za zobe, se ne ohrani le lepota smehljajočih ust, temveč zagotovimo
 si, da ostanemo zdravi in se dobro počutimo do visoke starosti.
 Potrdila povedanega, priznanja in naročilna pisma iz najvišjih krogov so
 pridejana na vsakem kosu.
 Svari se pred po zavitku podobnimi, varljivimi, nič vrednimi
 ponaredbami. A 745 2-2

Dunajska borza.

Dne 24. marca.	Dne 24. marca.	Dne 24. marca.
Skupni državni dolg v notah 102 gld. 20 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld. 163 gld. 25 kr.	Kreditne srečke, 100 gld. 204 gld. — kr.
Skupni državni dolg v srebru 102 " "	5% državne srečke l. 1860, 100 gld. 160 " 25 "	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. 168 " — "
Avstrijska zlata renta 4% 122 " 70 "	Državne srečke l. 1864, 100 gld. 194 " — "	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld. 20 " 25 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron 102 " 20 "	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron 99 " 70 "	Rudolfove srečke, 10 gld. 28 " 50 "
Ogerska zlata renta 4% 121 " 60 "	Tisine srečke 4%, 100 gld. 141 " 50 "	Salmove srečke, 40 gld. 83 " — "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron 99 " 45 "	Dunavske vravnave srečke 5% 130 " 50 "	St. Genois srečke, 40 gld. 79 " 75 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. 922 " — "	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 109 " — "	Waldsteinove srečke, 20 gld. 59 " — "
Kreditne delnice, 160 gld. 364 " 60 "	Posojilo goriškega mesta 112 " 50 "	Ljubljanske srečke 23 " — "
Londonska vista 120 " 25 "	4% kranjsko deželno posojilo 99 " — "	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. 160 " 50 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 58 " 70 "	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% 99 " 10 "	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 3450 " — "
20 mark 11 " 74 "	Priporočne obveznice državne železnice 223 " 50 "	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld. 423 " 50 "
20 frankov (napoleonador) 9 " 52 " 1/2 "	južne železnice 3% 185 " — "	Akcije južne železnice, 200 gld. sr. 78 " 50 "
Italijanski bankovci 45 " — "	južne železnice 5% 126 " 60 "	Splošna avstrijska stavbinska družba 115 " — "
C. kr. cekini 5 " 66 "	dolenjskih železnice 4% 99 " 50 "	Montanska družba avstr. plan. 153 " 10 "
		Trboveljska premogarska družba, 70 gld. 182 " — "
		Papirnih rubljev 100 127 " 12 "

S 1. aprilom se prične novo celoletno naročevanje!
Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih
 loterijskih srečk, izkaz vseh izžrebanih
 državnih in zasebnih obligacij.
Naročnina od 1. aprila do konca dec. t. l. je
za Avstro-Ogersko gld. 2.—.
MERCUR
 XXXVI. leto.
S 1. aprilom na novo vstopivši naročniki dobijo, dokler
je še kaj zalogo, kot
brezplačni privržek »Finanzielles Jahrbuch«, ki
 obsega zaznamek vseh izžreba-
 nih srečk. — Naročuje se s poštami nakaznicami pri vseh
 c. in kr. poštinih uradih in pri
 administraciji »Mercur«, Dunaj, I., Wollzeile 10.